

PTASI KALENDARZ 2011 – CZERWIEC SZPAK (*Sturnus vulgaris*)

Szpak kojarzy się z czerwcem poprzez jego łakomstwo i słabość do czereśniowych sadów. To najszybszy z naszych ptaków. Jest ruchliwym, towarzyskim ptakiem, mającym skłonność do przebywania w koloniach. Jest jednym z pierwszych zwiastunów wiosny; te szpaki, które odlatują, powracają w marcu. Po przylocie przebywają pewien czas w stadach, lecz gdy tylko poprawia się pogoda, samce pojawiają się w pobliżu skrzynek lęgowych lub dziupli i śpiewają, często trzepocząc skrzydłami. Jest większy od wróbla (długość ciała 19,5 cm).

Samiec i samica są czarne, z pięknym metalicznym połyskiem. Poszczególne pióra są białą zakończony (szpak po prawej), lecz końcówki te ścierają się stopniowo w ciągu wiosny i do czerwca ubarwienie szpaków staje się niemal jednolicie czarne (szpak po lewej stronie).

Od lipca szpaki znowu zaczynają tracić swoje czarne upierzenie, które zastępują pióra z białymi plamkami. Dziób również zmienia kolor, z żółtego na wiosnę i w lecie na brązowy w jesieni i zimie. Upierzenie młodych szpaków jest szarobrązowe.

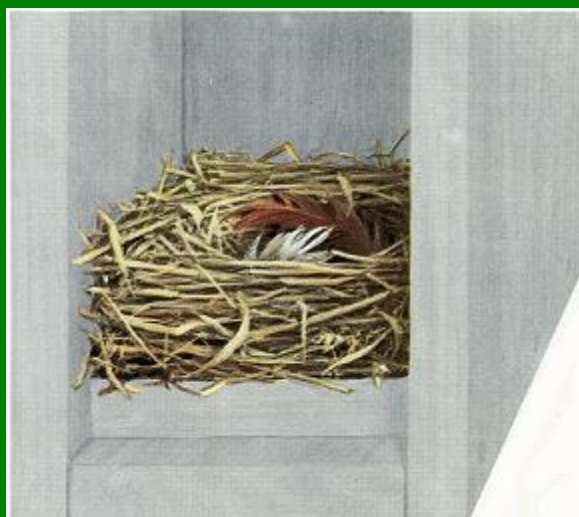

Śpiew szpaka jest bardzo urozmaicony. Często naśladuje głosy innych ptaków, a gdy zrywa się do lotu, wydaje sygnał „szpet-szpri”.

Szpak zamieszkuje na skrajach lasów graniczących z polami uprawnymi oraz w sadach i ogrodach. Żywi się głównie owadami i ich larwami oraz dżdżownicami i żarłocznymi gąsienicami motyli (bielinek kapustnik). W okresie lęgowym podstawowym pożywieniem szpaka są owady – dżdżownice, małe mięczaki i pająki. Ale późnym latem, gdy dojrzeją wiśnie i czereśnie – wyrządza on spore szkody w sadach i winnicach. Mimo to oczywiście podlega ochronie, gdyż niszczy wiele szkodników pól i sadów.

Szpak nie wymaga do lęgów wyłącznie naturalnych dziupli, lecz gnieździ się także w szczelinach ścian, pod dachówkami, otworach wentylacyjnych. Chętnie korzysta ze skrzynek lęgowych. Okres lęgowy trwa od kwietnia do lipca, a niektóre pary wyprowadzają dwa lęgi w roku. Gniazdo buduje samica, a partner pomaga jej w zbieraniu materiału. Gniazdo zrobione jest z luźno ułożonych, nie przeplecionych kawałków słomy, siana, tataraku, traw, perzu i suchych liści, niekiedy z domieszką mchu. Wyścielone wewnątrz jest piórami drobiu i dzikich ptaków. Od gniazd kawek różni się tym, że nie ma w nim gałązek, a dużo materiału trawiastego.

W maju samica składa 5-7 zielonkavo-niebieskich jaj.

Nocą wysiaduje je sama, a w ciągu dnia oba ptaki. Pisklęta wylęgają się po 14 dniach, przebywają w gnieździe 18-22 dni. Starsze pisklęta często głośnie nawołują, wyglądając z gniazda. Młode szpaki nauczywszy się latać, zbierają się na jesieni w duże stada i nocują w szuwarach.

Szpak jest ptakiem wędrownym. W sierpniu i wrześniu stada złożone z tysięcy ptaków gromadzą się w noclegowiskach w trzcinach, na wysokich drzewach lub łożowiskach. Szpaki przylatują do nas w końcu lutego lub w marcu, a odlatują na południe Europy w październiku.

Niektóre jednak szpaki zimują w środkowej Europie, szczególnie licznie w miastach.

Wiadomości zebrała Fenologiczna Joanna, grafiki przygotowała Monika Kicińska.
Zdjęcia autorskie.

Źródła:

1. J. Gotzman, B. Jabłoński, Gniazda naszych ptaków, 1972
2. Leksykon Przyrody – Ptaki śpiewające, 1993
3. Mały atlas ptaków, PWRiL, 1971
4. Śladami zwierząt, PWRiL, 1998
5. Jakie to pióro? Przewodnik, E. Bezzel, 2010

[http://przyroda.polska.pl/wartosci/ptaki/katalog/galeria/Szpak \(Sturnus vulgaris\) .gid,188466,cid,625.htm?body=desc](http://przyroda.polska.pl/wartosci/ptaki/katalog/galeria/Szpak_(Sturnus_vulgaris)_.gid,188466,cid,625.htm?body=desc)

http://www.blasek.com/sturnus_vulgaris_8558.html

Artykuł lipcowy będzie opisywał letniego mieszkańca naszych lasów liściastych , żółto - czarną WILGĘ.